

Divdesmit otrā nodaļa.

Kā tika pārprasta SDA ticība un uzskati par Kristus dievišķumu.

Tas ir nenoliedzams dzīves fakts, ka anti-trinitāristu uzskati ļoti bieži tiek izprasti pilnīgi nepareizi. Un tādu attieksmi pagātnē ir pieredzējuši lielākā daļa SDA anti-trinitāristu. Šodien nekas nav mainījies. Trīsvienības piekritēji joprojām saka, ka anti-trinitāristi noliedz Kristus dievišķību vai, kā viņiem patīk teikt, "pilnīgo un absolūto Kristus dievišķību". Jāatzīst, ka daži ne-trinitāristi, kā piemēram, Jehovas liecinieki un Kristadelfieši, patiešām noliedz, ka Kristus ir dievišķs, bet anti-trinitārie SDA Pionieri nekad nenoliedza Kristus dievišķību. Šobrīd mēs par to jau esam pietiekami pārliecinājušies un droši to arī apgalvojam.

Vispārīgi runājot, trinitāristi uzskata, ka **visi** anti-trinitāristi noliedz pilnīgo un absolūto Kristus dievišķību (**kā saka trinitāristi**). Tas ir tāpēc, ka pēc trinitāristu domām, trīsvienības ekstrēmi spekulatīvie (**filosofiskie**) uzskati ir vienīgais iespējamais veids, kā pareizi definēt Kristus attiecības ar Dievu Tēvu un Svēto Garu. Tomēr, kā mēs esam daudzkārt atzīmējuši, Svētie Raksti mums neko neatklāj par "trīsvienīgo" Dievu. Tāpēc ir jāatrod ne-trinitārs veids, tas ir veids, kā atsaucoties tikai uz Svētajiem Rakstiem varētu izskaidrot šīs attiecības pareizi.

Elena Vaita ir pieredzējusi, ka ir tādi, kas nesaprot SDA anti-trinitāro ticību. Piemēram, 1893. gadā, dzīvojot Austrālijā, viņa runāja par SDA ticības sagrozīšanu gan šajā valstī, gan Jaunzēlandē, īpaši attiecībā uz Kristus dievišķību. Viņa rakstīja: ... - "Šajā valstī reliģiskie līderi stāsta viskļūdīgākos melus savām kopienām par mūsu darbu un mūsu cilvēkiem." (**Ellen G. White, Review and Herald, 5th December 1893, "An appeal for the Australasian field"**)

Viņa turpināja: ... - "Lai kāda nepatiesa vēsts tiktu stāstīta, to izplata tie, kas ir pret patiesību, un tā tiek atkārtoti nestā no baznīcas uz baznīcu un no kopienas uz kopienu. Šo melu vaininiekiem nerūp noskaidrot, vai vēsts ir patiesa vai nē, jo daudzi no tiem, kas atkārtō šos ziņojumus, kaut arī nav to iniciatori, joprojām atbalsta nepatiesas ziņas un labprāt tās izplata. (**turpat**)

Arī mūsdienās tas notiek ļoti bieži. Tad viņa piebilda: ... - "Viņi nerīkojas kā godīgi, taisnīgi cilvēki, un neiet pie tiem kurus apsūdz. Viņi necenšas noskaidrot cik patiesības ir tajā, ko viņi ir dzirdējuši par mūsu ticību, bet bez izmeklēšanas viņi izplata melīgus apgalvojumus, lai vērstu cilvēkus pret tiem, kas pieturas pie patiesības. (**turpat**)

Cik patiesi tas atkal ir šodien. Daži cilvēki labprātāk notic tenkām, nevis dodas pajautāt tiem, par kuriem viņi tenko, lai noskaidrotu, kam patiesībā tie tic. Cilvēki, kuri tā rīkojas, kā teica Elena Vaita, nerīkojas kā godīgi cilvēki, bet, lai radītu aizspriedumus, apzināti izplata nepatiesus apgalvojumus par tiem, par kuriem viņi tenko. Ņemiet vērā, kā Elena Vaita teica, ka tas tika darīts, lai noskaņotu cilvēku prātus "pret tiem, kas pieturas pie patiesības". Pirmkārt, viņa, protams, domāja to, ko SDA uzskatīja par patiesību un ko viņi mācīja.

Pievērsiet uzmanību, ka tas bija 1893. gads. Tas bija laikā, kad mēs vēl bijām anti-trinitāra konfesija. Īpaši šis laiks ir svarīgs, jo 2 gadus vēlāk, 1895. gadā, Elena Vaita nāca klajā ar paziņojumu, ka Kristus pirms savas iemiesošanās patiešām "piedzima", kā "Sava Tēva personības acīmredzamais attēls" un pēc 6. nedēļām viņa teica, ka Viņš ir "izveidots" kā precīzs Sava Tēva attēls. Tas mums parāda, ka viņas uzskati bija pilnīgā saskaņā ar SDA Pionieriem. Mēs atkārtosim šos apgalvojumus vēlreiz šajā nodaļā.

Kā mēs atzīmējam divdesmitajā nodaļā, tiek uzskatīts, ka Elenas Vaitas sākotnējais paziņojums atbilst E. Vagonera uzskatiem, ko viņš sludināja slavenajā Mineapoles Konferencē 1888. gadā. Tie bija viedokļi, kas vēlāk tika apkopoti un izklāstīti viņa grāmatā "Kristus un Viņa Taisnība". Tas, ka Elena Vaita nokopēja savu formulējumu no šīs grāmatas (**lai gan ne burtiski**), ir neapstrīdami. Izlasiet salīdzinājumu divdesmitajā nodaļā. Tas pats par sevi liecina, ka Elena Vaita bija saskaņā ar toreizējo SDA sākotnējo ticību. Pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem, to nevar apstrīdēt.

Kā piemēru tam, ko viņa apgalvoja, Elena Vaita pēc tam stāstīja par atgadījumu, kad tika mēģināts izīrēt zāli Evaņģēlizācijas nolūkiem (**ir zināms, ka daudzās vietās Austrālijā teltis nevarēja izmantot, kā to darīja Amerikā, tieši spēcīgā vēja dēļ**). Viņa teica: ... - "Piemēram, tika mēģināts izmantot zāli ciematā četras jūdzes no Heistingsas, kur daži no mūsu strādniekiem piedāvāja nest Evaņģēliju cilvēkiem; bet viņiem neizdevās izīrēt zāli, jo tur skolas vadība bija pret patiesību un bija noticējuši cilvēkiem, kuri apgalvoja, ka SDA netic Kristus dievišķībai. (**turpat**).

Tāpēc SDA ([šajā gadījumā](#)) nedrīkstēja īrēt zāli. Un tikai tāpēc, ka SDA "it kā" neticēja "Kristus dievišķībai." Ir ļoti svarīgi atzīmēt, ka minētās skolas darbinieki, Elenas Vaitas vārdiem runājot, "nostājās pret patiesību". Tad viņa teica: ... - "Varbūt tiešām šie cilvēki nezināja, kam mēs ticam, bet nevar teikt, ka viņi būtu pilnībā atstāti neziņā. Viņi tika informēti, ka uz zemes nav neviena, kuri vēl stingrāk pieturētos pie patiesības par Kristus pirms iemiesošanās dzīvi, kā SDA. Bet atbilde bija tāda, ka viņi nevēlās, lai SDA doktrīnas tiktu izplatītas šajā kopienā. Līdz ar to durvis tika aizvērtas. ([turpat](#))

Savulaik man radās jautājums, kāpēc citu Konfesiju Kristieši nonāca pie tāda secinājuma, par ko šeit tiek runāts. Es pie sevis domāju: "Kā gan kāds tam varēja noticēt, ņemot vērā to, ka mēs esam "trinitāristi", kam es, kā Jūs atcerieties, kādreiz tik kļūdaini ticēju?" ([skat. desmito nodaļu](#)). Un tikai tad, kad es sapratu, ka jau no pirmsākumiem ([un arī daudzus gadus pēc Elenas Vaitas nāves](#)) mēs bijām anti-trinitāra Konfesija, tad patiesība mani pēkšņi pārsteidza. Daudzi cilvēki domāja, tāpat kā es kādreiz, ka trīsvienības noliegšana ir līdzvērtīga Kristus dievišķības noliegšanai, kas, protams, kā es tagad saprotu, ir tālu no patiesības.

Lai gan Elena Vaita teica, ka persona, kas viņiem atteicās īrēt zāli, iespējams, nezināja, ko SDA patiesībā domā par Kristu, viņa arī sacīja, ka viņš bija informēts, ka "uz zemes nav neviena, kuri vēl stingrāk pieturētos pie patiesības par Kristus pirms iemiesošanās dzīvi, kā SDA". Viņa arī sacīja, ka tad, kad cilvēki izplatīja nepatiesas baumas par anti-trinitārajiem SDA, viņi to darīja tikai tāpēc, "lai vērstu cilvēkus pret tiem, kas pieturas pie patiesības". Šī "patiesība", protams, ietvēra to, kam ticēja SDA ([atsaucoties uz Pionieriem un Elenu Vaitu](#)) un mācīja par Kristus dievišķumu, kas, protams, bija anti-trinitāra ticība. Un Elena Vaita saka, ka tas, ko SDA toreiz mācīja, bija "patiesība".

Šī "patiesība", par kuru šeit runāja Elena Vaita, ietvēra anti-trinitāro ticību Kristus dievišķībai. Tā viņa un citi Pionieri mācīja. Šī atziņa ir nopietna apsūdzība tiem, kuri mūsdienās, kā piemēram, Viljams Džonsons ([bijušais laikraksta "Review" redaktors](#)) rakstīja: ... - "Daudzi Pionieri, tostarp Džeimss Vaitis, Dž.N. Endrjūss, Ūrija Smits un Dž. Vagoners ([tēvs](#)) sludināja ariāniskos vai pus-ariāniskos ticības uzskatus, tas ir, apgalvojot, ka Dēlu, vēl pirms mūsu pasaules radīšanas, kādā brīdī radīja Tēvs. Lielā mērā, pateicoties Elenas Vaitas rakstu iespaidam, tādos izteikumos kā - "Kristū ir dzīvība - sākotnējā, neaizgūtā un neatvasinātā", tikai pamazām šī viltus mācība atdeva vietu Bībeles patiesībai." ([Desire of ages p 530](#)) ([William Johnsson Adventist, Review January 6th 1994 "Present Truth - Walking in God's Light", 1994](#))

Taču Elena Vaita domāja savādāk nekā Viljams Džonsons. Tas ir pārāk acīmredzami. Viņa teica, ka tas, ko Pionieri mācīja par Kristu, kaut arī anti-trinitārā veidā, ir patiesība. 1890. gadā viņa skaisti pauda SDA sākotnējo ticību. Rakstā ar nosaukumu "Dievs parādījās Kristū" viņa rakstīja: ... - "Kristus nāca, lai pārstāvētu Tēvu. Mēs Viņā redzam neredzamā Dieva attēlu. Viņš ietērpa Savu dievišķību cilvēcībā un nāca pasaulē, lai varētu novērst maldīgās idejas, ko sātans radīja cilvēku prātos par Dieva raksturu. Mēs nedrīkstam uzlūkot Kristū atklāto Dieva godību un palikt dzīvi, bet tā kā Viņš parādījās cilvēcības ietērpā, mēs varam tuvojies savam Pestītājam." ([Ellen G. White, Signs of the Times, 20th January 1890, "God made manifest in Christ"](#))

Ņemiet vērā, šeit viņa saka, ka Kristus nav "neredzamais Dievs", bet gan Viņa "attēls". Tad viņa izteica ļoti interesantu domu: ... - "Mēs esam aicināti uzlūkot mūsu Dievu Tēvu Viņa Dēla personā. Kristus nāca miesas drēbēs, ietērpjot Savu godību cilvēcībā, lai apmaldīties cilvēks varētu sazināties ar Viņu un dzīvot. Caur Kristu mēs varam kaut ko saprast par To, kurš tiek pagodināts svētumā. Jēzus ir mistiskas kāpnes, pa kurām mēs varam uzkāpt, lai apcerētu bezgalīgā Dieva godību. Ticībā mēs redzam Kristu stāvam starp cilvēcisko un dievišķo, savienojot Dievu un cilvēku, zemi un debesis. ([turpat](#)).

Tāda bija tā laika SDA ticība 1890. gadā. Kā Elena Vaita tik daiļrunīgi izteicās, Kristus aicināja "uzlūkot mūsu Dievu Tēvu Viņa Dēla personā". Tā bija SDA sākotnējā pārliecība.

Iepriekšējās nodaļās mēs atzīmējām, ka 1895. gadā ([tas bija 2 gadus pēc iepriekš minētās Austrālijas pieredzes](#)) Elena Vaita ļoti skaidri pateica, ka Kristus ir dzimis Dēls. Tas bija, kad viņa teica: ... - "Ir izteikts pilnīgs priekšlikums; jo "...tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka Viņš devis Savu vienpiedzimušo Dēlu" - nevis dēlu pēc radīšanas, kā eņģeļi, un nevis dēlu pēc adopcijas, kā apžēlotu grēcinieku, bet Dēlu, kas dzimis kā pilnīgs Tēva personības attēls visā Viņa varenības un godības spožumā, kurš ir līdzvērtīgs Dievam autoritātes, cieņas un dievišķās pilnības ziņā. Viņā mājā visa Dieva pilnība miesā." ([Ellen G. White, Signs of the Times, 30th May 1895, "Christ our complete salvation"](#))

Tieši šī sākotnējā ticība ļāva viņai pirms 5 gadiem teikt, ka Kristus ir "Kungs, mūsu Tēvs Sava Dēla personā". Viņa apstiprināja un precizēja to pēc 6 nedēļām, sakot: ... - "Mūžīgais, Nemainīgais Tēvs, atdeva Savu

vienpiedzimušo Dēlu, atrāva no Savām krūtīm To, kurš tika izveidots pēc acīmredzamā Viņa personības atveida un nosūtīja To uz zemi, lai parādītu, cik ļoti Viņš mīl cilvēci." (Ellen G. White, *Review & Herald* 9th July 1895 "The Duty of the Minister and the People")

Pēc 4 gadiem (komentējot Jēzus teikto: "Pirms Ābrahāms bija ES ESMU," Jāņa 8:58) viņa teica: ... - "Šeit Kristus viņiem parāda, ka, lai gan viņi domā, ka Viņa mūžs ir mazāks par piecdesmit gadiem, tomēr Viņa dievišķo dzīvi nevar noteikt ar cilvēciskiem aprēķiniem. Kristus esība pirms Viņa iemiesošanās nav mērāma skaitļos." (Ellen G. White, *Signs of the Times*. 3rd May 1899 "The Word made flesh")

Tas liek mums secināt, ka Elena Vaita uzskatīja, ka Kristus, kā no Tēva atsevišķas personas, dievišķo dzīvi var izmērīt, bet tikai ar dievišķiem līdzekļiem. Mēs atgriezīsimies pie šī citāta vēlāk. 1894. gadā, gadu pēc iepriekš aprakstītās Austrālijas pieredzes (tas bija, kad viņa vēl atradās Austrālijā, pabeidzot grāmatas "Laikmetu Ilgas" manuskriptu), Elena Vaita sava laika jauniešiem uzdeva jautājumu: ... - "Kas ir Kristus? - Viņš ir dzīvā Dieva vienpiedzimušais Dēls. Viņš ir Tēvam kā Vārds, kas izsaka domu, kā doma, kas ir kļuvusi dzirdama. Kristus ir Dieva vārds. Kristus sacīja Filipam: "Kas mani ir redzējis, tas ir redzējis Tēvu." Viņa vārdi bija Dieva vārdu atbalss. Kristus bija kā Dieva portrets, Viņa godības atspulgs, Viņa personas attēls." (Ellen G. White, *Youth's Instructor*, 28th June 1894, "Grow in grace")

Šeit mēs varam redzēt Eleni Vaitu atkārtotam Svētos Rakstus, sakot, ka Kristus ir Dieva personas "godības atspulgs un būtības attēls" (Ebr.1:3), kā arī to, ka Viņš ir "Dieva Vārds" (Jāņa 1:1), kā Dieva "doma, kas ir kļuvusi dzirdama." Ņemiet vērā, ka viņa, kā parasti, nošķir to, ko viņa sauc par "dzīvo Dievu" un to, kas ir Viņa "vienpiedzimušais Dēls". Ļoti interesanti ir arī viņas izteikumi, ka Dieva Dēls ir domas (Dieva Vārda) izpausme. Kā mēs redzējam, Elena Vaita patiešām apstiprināja un arī atkārtoti paskaidroja, ka, kā personas, mūžīgais (bezgalīgais) Dievs un Kristus bija atsevišķas, individuālas būtnes. Viņa arī apgalvoja, ka Kristus pirms iemiesošanās pastāvēšanas laikā bija kā "piedzimis Tēva personības attēls" (skat. iepriekš). Viņa to interpretēja tādējādi, ka Kristus (Dieva Dēls) pēc būtības bija Dievs.

Interesantu novērojumu izdarīja Gilberts Valentains. Viņš stāstīja par darbu Austrālijā, laikā, par kuru mēs runājam iepriekš (1890. gadu vidus): ... - "Dažādu Baznīcu darbinieki bija pārsteigti par pieaugošo interesi, īpaši ņemot vērā sabiedrībā plaši izplatītos aizspriedumus pret Adventistiem. Kolportieri plaši izplatīja Ūrijas Smita rakstu krājumu "Pārdomas par Daniēla un Atklāsmes grāmatu", un tās pus-ariāniskā mācība par Kristus pirms iemiesošanās eksistenci lika daudziem uzskatīt Adventistus par ķecerīgu, sub-kristiešu sektu, kas noliedz Kristus dievišķumu." (Gilbert Valentine, *Ministry*, May 2005, "A slice of history: How clearer views of Jesus developed in the Adventist Church")

Kā mēs redzam, tā sauktais "Adventistu pus-ariānisms" bija pastāvīgs SDA problēmu avots, taču, kā teica Elena Vaita, tā bija patiesība, ko Dievs deva mūsu Pionieriem. Tāpēc viņa to atbalstīja.

Piedzimšana divreiz.

Viens no cilvēkiem, kas tajā laikā pauda SDA ticību Kristum, bija administrācijas vadošais darbinieks V. V. Preskots. Viņš 1896. gadā teica: ... - "Jēzus Kristus bija Dievs debesīs, un Viņš nāca šajā pasaulē un piedzima no miesas, un tādējādi Tas, kurš bija dzimis no Gara, pēc tam piedzima no miesas, un ar šo divreizējo dzimšanu tika izveidota šī ģimene, - dievišķā cilvēku ģimene, kuras galva Viņš ir, - lai mēs, kas jau esam dzimuši no miesas, ar Viņa žēlastību, un tā paša Gara spēkā, piedzimtu no Gara, tas nozīmē, ka katram šīs dievišķi-cilvēciskās ģimenes loceklim ir dota iespēja piedzimt divreiz." (W. W. Prescott, *Review and Herald* March 17th 1896, "The Christ of Judea")

Vispirms pievērsiet uzmanību Kristus "divreizējai dzimšanai". Šeit mēs redzam visu, kas kļuvuši par kristiešiem, divreizējo dzimšanu. Tikai 4 nedēļas vēlāk V. V. Preskots tajā pašā rakstu sērijas turpinājumā teica: ... - "Kā Kristus piedzima divreiz, - vienreiz mūžībā, kā Vienpiedzimušais no Tēva, un otrreiz šeit miesā, tādējādi apvienojot dievišķo ar cilvēcisko savā otrajā piedzimšanā – tāpat arī mums, kas vienreiz dzimuši, jau miesā, ir jāpiedzimst otrreiz, piedzimstot no Gara, lai mūsu pieredze būtu vienāda – lai cilvēciskā un dievišķā būtība tiktu apvienota dzīvā savienībā." (W. W. Prescott, *Review and Herald*, April 14th 1896, "The Christ for to-day")

V. V. Preskots šeit runā par Kristus dzimšanu mūžībā, kā arī par Viņa dzimšanu iemiesojumā, tādējādi viņš saka, ka Kristus ir "piedzimis divreiz". Tā, gan Elenas Vaitas kalpošanas laikā, gan pēc tam bija dominējošā SDA ticības pārliecība. Gadu iepriekš A.T.Džounss savā sprediķī 1895. gadā teica: ... – "Tas, kurš piedzima Dieva veidolā, pieņēma cilvēka veidolu". "Miesā Viņš visu laiku bija kā Dievs, bet neatklāja sevi kā Dievs".

"Viņš atteicās no Dieva veidola un tā vietā pieņēma cilvēka izskatu un paradumus." "No Dieva Slavas godības viņš uz kādu laiku atteicās." (A. T. Jones, [General Conference Bulletin, March 4th 1895, "The Third Angel's Message – No. 23"](#))

Pēc četriem gadiem nākošajā Ģenerālās Konferences sesijā A.T.Džounss, kurš kopā ar E.Vagoneru bija viens no galvenajiem sludinātājiem slavenajā Mineapoles Ģenerālajā Konferencē 1888. gadā, rakstīja par divreiz dzimušo Kristu: ... - "Viņš ir dzimis no Svētā Gara. Citiem vārdiem sakot, Jēzus Kristus piedzima no jauna. Viņš nāca no debesīm, Dieva pirmdzimtais, uz zemi un "piedzima no jauna". Bet viss Kristus darbā mums tiek uzrādīts caur pretstatiem: Viņš, bezgrēcīgais, ir padarīts par grēku, lai mēs Viņā kļūtu par Dieva taisnību. Viņš, Dzīvais, Princis un Dzīvības autors, nomira, lai mēs varētu dzīvot. Dieva pirmdzimtais, kura izcelšanās meklējama sensenos laikos, mūžības pirmlaikos, piedzima no augšienes, lai mēs varētu piedzimt no jauna." (A. T. Jones, [Sermon preached on March 6th 1899 at the General Conference Session in South Lancaster, Massachusetts, see Review and Herald, August 1st 1899, "Christian perfection"](#))

Ņemiet vērā, ka A.Džonss sauc Kristu par "Dieva pirmdzimto". Tas attiecas uz mūsu Glābēju, kas dzimis no Dieva mūžībā. Turpinot A.Džonss par Kristu teica: ... - "Viņš piedzima no jauna un kļuva par cilvēka dabas līdzdalībnieku, lai mēs varētu piedzimt no jauna, un tādējādi kļūstot par dievišķās dabas līdzdalībniekiem. Viņš ir piedzimis no jauna zemei, grēkam un cilvēkiem, lai mēs varētu piedzimt no jauna debesīm, taisnībai un Dievam." ([turpat](#)).

1899. gadā tā bija dominējošā SDA pārliecība. Tas nozīmēja, ka Kristus piedzima no Dieva mūžībā un piedzima no jauna šeit uz zemes iemiesojumā. Ņemiet vērā, ka tas tika teikts vienu gadu pēc grāmatas "Laikmetu Ilgas" publicēšanas. Šī ir tā grāmata, kas saskaņā ar SDA Baznīcas izteikumiem šodien, it kā pamudināja mūsu konfesiju pieņemt trīsvienību. Tomēr līdz 1899. gadam grāmatas "Laikmetu Ilgas" izdošana neuzrādīja šādu "pārsteidzošu" ietekmi, un tāpēc Ģenerālās Konferences sesijā dominēja nemainīgi sākotnējā SDA pārliecība.

Trīsvienības noliegšana nenozīmē Kristus dievišķības noliegšanu.

Kā minēts iepriekš, Dž.H.Vagoners ([Eleta Vagonera tēvs](#)) bija viens no dedzīgākajiem SDA anti-trinitāristiem. Viņš bija arī ražīgs rakstnieks. Viņa iepriekš pieminētais raksts ar nosaukumu "Izpirkšana" tika atzinīgi novērtēts SDA. Tādā vai citādā veidā šim rakstam 21 gada laikā bija piecas dažādas tirāžas ([vēlākās publikācijas bija garākas un detalizētākas](#)). Tas mums parāda šī cilvēka rakstītā popularitāti un pieprasījumu.

Principā šie paši raksti tika publicēti grāmatā ar nosaukumu "Izpirkšanas Raksturs un Atklāsme". Dž.H.Vagoners atsaucoties uz trīsvienīgo mācību, teica: ... - "Trīsvienības noliegšanu viņi uzskata par līdzvērtīgu Kristus dievišķības noliegšanai. Ja tas tā būtu, mums pēc iespējas spītīgāk būtu jāturas pie Trīsvienības doktrīnas; bet tas tā nav." (J. H. Waggoner, ["The Atonement in Light of Nature and Revelation", 1884 Edition, chapter "Doctrine of a Trinity Subversive of the Atonement"](#))

Dž.H.Vagoners atspēkoja trinitāristu uzspiesto dogmu, it kā trīsvienības noliegšana būtu līdzvērtīga Kristus dievišķības noliegšanai. Viņš piebilda: ... - "Tie, kas ir lasījuši mūsu piezīmes par Dieva Dēla nāvi, zina, ka mēs stingri ticam Kristus dievišķumam; bet mēs nevaram pieņemt trīsvienības ideju, kāda tā ir, neatsakoties no mūsu pretenzijām uz mūsu Izpirkšanas Upura cieņu." ([turpat](#)).

Lai gan J.H.Vagoners bija dedzīgs anti-trinitārietis, viņš ticēja Kristus dievišķumam. No tā mēs arī varam secināt, ka Kristus dievišķuma atzīšana bija SDA Pionieru ticības centrā.

Tomēr daži apgalvo, ka, tā kā Dž.H.Vagoners to neizskaidroja trinitārā nozīmē, viņš nav attēlojis pilnīgu un absolūtu Kristus dievišķību, lai gan tas tomēr ir interpretācijas jautājums. Dž.H.Vagoners nekad nenoliedza Kristus dievišķību, un to nenoliedza arī viņa dēls E.Vagoners Mineapoles Ģenerālās Konferences sesijā.

Šeit ir jāpatur prātā kaut kas svarīgs. Kā dievišķa persona var būt daļēji dievišķa? Tas būtu neiespējami. Ja kāds ir tikai daļēji dievišķs, kas viņš īsti ir? Kristus savā pirms iemiesošanās eksistencē bija vai nu pilnīgi dievišķs, vai arī nebija dievišķs. Tur nevar būt vidusceļš. Tāpēc mūsu Pionieri, lai gan viņi to izteica no tīri anti-trinitāra viedokļa, ticēja pilnīgai un nevainojamai iepriekš pastāvošajai Kristus dievišķībai. Nākamajās nodaļās mēs vēlreiz aplūkosim Dž.H.Vagonera grāmatu. Tāpat mēs izpētīsim arī citas ievērojamākās anti-trinitārās SDA publikācijas.

levērojiet, ko Dž. H. Vagoners domāja par Izpirkšanu (*Kristus nāvi kā mūsu upuri*). Viņš teica, ka ticēt trīsvienībai būtu tas pats, kā atņemt pienākošos "cieņu" tam, kuru SDA ticībā pieņēma par "Izpircēju". Viņš to teica, jo SDA toreiz ticēja, ka pirms iemiesošanās pastāvošais dievišķais Dieva Dēls patiešām nomira, un ne šķietami, it kā būtu nomirusi tikai Viņa cilvēciskā daba, kā šodienas teologi to mēģina mācīt. (*skat. divpadsmīto nodaļu*).

Džeimss Vaitis, Elenas Vaitas vīrs, neticēja, ka Kristus ir mazāka būtne par Tēvu. Mēs to zinām, jo 1877. gadā viņš teica: ... - "Neizskaidrojamā trīsvienība, kas padara Dievu trīs vienā un vienu kā trīs, ir pietiekami sliktā; bet tas galējais unitārisms, kas Kristu nostāda zemāk par Tēvu, ir vēl sliktāks. Vai Dievs teica zemākajam: "... darīsim cilvēku pēc mūsu tēla un pēc mūsu līdzības?" (*James White, Review and Herald November 29th article "Christ Equal with God" 1877*)

Trīs gadus vēlāk viņš uzrakstīja vairākus nelielus rakstus par Kristu laikrakstā "Review and Herald". Pirmajā rakstā viņš teica: ... - "Personu, kas parādījās uguns liesmā no krūma vidus, sauca par "Tā Kunga eņģeli", "Kungu" un "Dievu." Viņš paziņoja: ... "Es esmu tava tēva Dievs, Ābrahāma Dievs, Īzāka Dievs un Jēkaba Dievs." Visus šos terminus var attiecināt uz Kristu, nedarot pārestību pret vienkāršo Rakstu valodu vai Dieva patiesību. Tas, kurš parādījās degošajā krūmā, bija redzējis Savas tautas apspiešanu un bija nolēmis to atbrīvot. Pāvils runā par šo glābēju "...no garīgās klints, kas tiem gāja līdzī, bet šī klints bija Kristus." (1.Kor.10:4). (*James White, Review and Herald, July 29th 1880, "Christ in the burning bush"*)

Otrajā rakstā viņš rakstīja: ... - "Tika pierādīts, ka Persona, kura gāja kopā ar ebrejiem, lai atbrīvotu tos no verdzības nama, bija Kristus. Tātad Viņš ir eņģelis, kuru Tēvs sūtīja ebrejiem pa priekšu. Tēvs savu Vārdu ielika Dēlā, kurš pārstāvēja Dieva prātu un gribu šajā brīnišķīgajā glābšanā." (*James White, Review and Herald, July 29th 1880, "My name is in Him"*)

Trešajā rakstā viņš rakstīja šādus vārdus: ... - "Un, ja Dievs personīgi nesazinājās ar Ādamu, Noasu un Ābrahāmu tādēļ, ka Viņš nevarēja runāt ar grēcīgiem cilvēkiem un saglabāt Sava Troņa cieņu, tad Viņš arī nerunāja ar Mozu un Israēla pulkiem, kad tie bija sapulcējušies nometnē pie Sinaja, lai dzirdētu Desmit morāles kodeksa priekšrakstus. Tāpēc Dēls, apbruņots ar Tēva Vārdu, ugunī un liesmās ietīts, nolaidās uz Sinaju, un ļaužu priekšā citēja Desmit baušļus. ... Fakts, ka Kristus bija kopā ar Mozu Sinaja kalnā, ir redzams no Stefana uzrunas, kurš sniedz šo svarīgo liecību: "Viņš (*Mozus*) bija draudzes vidū tuksnesī ar eņģeli (*Kristu*), kas uz viņu (*Mozu*) runāja Sinaja kalnā, un bija ar mūsu tēviem, un saņēma dzīvus vārdus, lai dotu tos mums." (Ap.d.7:38). Mēs iegūstam neapgāžamu secinājumu, ka Desmit baušļus no Sinaja ir runājis Dieva Dēls." (*James White, Review and Herald, July 29th 1880, "Christ speaks from Sinai"*).

Visi šie apgalvojumi liecina, ka Džeimss Vaitis uzskatīja, ka Kristus nekad nebūs mazāks par Dievu, turklāt kā Dievs Sava Dēla personā. Tā bija SDA sākotnējā pārliecība. Savā grāmatā, kurā aprakstīts pazīstamais 1888. gada Mineapoles Konferences vēstījums, E. Vagoners (*Dž.H.Vagonera dēls*) rakstīja: ... - "Kristus vēl "esot Tēva klēpī", būdams pēc būtības Dievs un ar dzīvību Sevī, pareizi tiek saukts par Jehovu, Kurš pastāv Pats, un par To Jer. 23:5-6 ir teikts, ka "... redzi, nāks dienas," tā saka Tas Kungs, "kad Es izrietīšu Dāvidam īstu atvasi, kas valdīs kā ķēniņš, valdīs ar gudrību un uzturēs tiesu un taisnību valstī! Viņa laikā izglābs Jūdu un Israēls dzīvos drošībā. Un viņa vārds, kā to sauks, būs: Tas Kungs mūsu taisnība." (*E. J. Waggoner, "Christ and His Righteousness" 1890 page 23*)

Šeit atkal tiek izteikta pilnīga un absolūta Kristus dievišķība, un kā redzējam jau divdesmitajā nodaļā, E. Vagoners uzskatīja, ka Kristus ir dzimis no Dieva noteiktā mūžības mirklī. Viņš arī teica, ka šis notikums ir tik tālu pagātnē (*tik tālu mūžībā*), ka tas cilvēka prātam nav saprotams (*gandrīz no mūžīgiem laikiem*).

Sešus gadus pēc Mineapoles Ģenerālās Konferences un četrus gadus pēc E.Vagonera grāmatas publicēšanas, laikrakstā "Review and Herald" tika publicētas piezīmes no laika Sabatskolas nodarbību izpētes. Šajās piezīmēs teikts: ... - "Tāpēc Dieva dzīvība ir Visuma likums. Bet Kristus ir Dievs. Viņā ir dzīvība, pat Dieva dzīvība." (*Review and Herald, May 15th 1894, Notes on Sabbath School Lessons for May 26th 1894, "Lessons from the book of Luke"*)

Attiecībā uz Kristus dievišķību SDA uzskati jau no paša iesākuma saglabājās nemainīgi. Kā jau minēts iepriekš, šeit mēs varam minēt daudzus citātus, kas pierādītu, ka SDA pat pirms pašas pārejas uz trīsvienību tomēr nešaubīgi turpināja ticēja pilnīgai un absolūtai Kristus dievišķībai, pie tam daudzi turpināja neatbalstīt trīsvienību (*tikai Svētie Raksti*). Trīsvienības aizstāvji tomēr saka, ka izmantojot tikai Rakstus, nepievienojot pārdomām Trīsvienības doktrīnu, nevar pareizi aprakstīt Viņa dievišķību. Viedokļi par šo jautājumu dalījās.

Maldīgi priekšstati.

Analizējot 7 gadu pētījumā pašreizējo Trīsvienības strīdu mūsu konfesijā, esmu nonācis pie secinājuma, ka Adventistu draudzē ir daudz nepareizu priekšstatu un traucējošu faktoru. Bet neviens no tiem nav tik "izcils", kā tas, kurā teikts, ka mūsu Pionieru agrīnā ticības mācība apgalvoja, ka Kristus ir radīta būtne. Aldens Tompsons rakstīja žurnālā "Review and Herald" 1982. gadā: ... - "Daudzi agrīnie Adventisti ticēja, ka Kristus ir radīta būtne." (Alden Thompson, Review and Herald, July 1st 1982, "The prodigal son revisited")

Tas ir pilnīgs nepareizs priekšstats, taču tieši tā trīsvienības pārstāvji bieži saka par anti-trinitāristiem. Tāpat kā ortodokssālais trinitārisms saka, ka Ārijs mācīja, ka Kristus ir radīta būtne, tāpat viņi saka to pašu par visiem, kas neattēlo Kristus dievišķību tā, kā to pauž trīsvienības doktrīna. Tomēr tas ir negodīgs un nepamatots secinājums. Kā mēs redzējam, visi mūsu Pionieri teica, ka Kristus ir Dievs, nevis radīta būtne. Pat Elena Vaita teica, ka Kristus ir dzimis Dēls.

Tad A. Tompsons nosauc vairāku "Adventistu" vārdus, kuri uzskatīja, ka Kristus ir radīta būtne. Viņš deklarēja:... - "Sarakstā ir tādi slaveni cilvēki kā Džeimss Vaits, Džozefs Beitss, Ūrija Smits, Dž.H.Vagoners, E.Dž.Vagoners un V.V.Preskots." (turpat).

Visas šie SDA pārstāvji ticēja, ka Kristus ir Dievs, bet ne tā, kā tas ir attēlots trīsvienības doktrīnā. Viņi ticēja, ka Viņš ir piedzimis Dieva Dēls, tāpēc Viņš pēc būtības bija Dievs. Tas noved pie maldīga priekšstata, ka, ja Kristus dievišķība netiek aprakstīta tā kā to prasa trīsvienības mācība, tā tiek izteikta nepareizi. Tas, kā mēs redzējam, nekad nebija arī Elenas Vaitas viedoklis. Viņa skaidri norādīja, ka Pionieri pareizi saprata Kristus dievišķību un atklāja to savos uzskatos. Viņa arī teica, ka tie, kas sagrozīja Pionieru teikto, bija patiesības pretinieki (skat. iepriekš). O. Tompsons tā nedomāja, tāpēc viņš turpināja, sakot: ... - "Esmu pārliecināts, ka Elenas Vaitas kalpošana bija galvenais faktors, kas lika Adventistu kopienai pieņemt Kristus mūžīgo dievišķību. Bez Pravietiskas autoritātes tas nekad nebūtu noticis." (turpat).

A.Tompsons mēģina radīt iespaidu, ka Elena Vaita bija pretrunā tam, kā Pionieri izskaidroja Kristus dievišķību, taču, kā mēs jau iepriekš redzējam, viņa ar Pionieriem bija pilnīgā harmonijā. Kristus dievišķums bija ar mūžīgu vērtību, bet tas nebija tas pats, kā to attiecināt uz Viņu kā atsevišķu no Dieva Personību.. Elena Vaita skaidri norādīja, ka Kristus ir dzimis no Dieva.

Piemēram, Gerhards Pfandls no Adventistu Bībeles Institūta savā publikācijā rakstīja: ... - "Kā redzēsime turpmāk, tad 1890. gados no Elenas Vaitas pildspalvas nāca neskaitāmi izteikumi, kas nepārprotami atbalsta trīsvienīgos uzskatus par Dievu." (Gerhard Pfandl, Seventh-day Adventist Biblical Institute, "The doctrine of the trinity among Adventists", 1999)

Tāds komentārs par "neskaitāmiem izteikumiem" liek domāt, ka līdz 1890. gadam praktiski nebija neviena Elenas Vaitas vēstījuma, kas atbalstītu trīsvienības doktrīnu. Tas rada iespaidu, kā turpinot saka G.Pfandls, ka līdz 1890. gadam Elena Vaita neattēloja Kristu kā pilnībā dievišķu personu. Kā teica G. Pfandls, tas ir tāpēc, ka: ... - "Deviņpadsmitajā gadsimtā arī citu Adventistu autoru rakstos notika "dievišķās izpratnes" pārmaiņas." (turpat)

Šeit, protams, tiek norādīts, ka kopā ar citiem SDA autoriem, īpaši 1890. gados, Elena Vaita it kā būtu izmainījusi savu uzskatus par Dievu kopumā. G. Pfandls turpināja: ... - "Apmēram 1880. gadā priekšstats par Kristu kā radītu būtni pazuda, un priekšstats par Kristu kā "dzimušu" Dieva Dēlu kļuva par standartu." (turpat)

Kā mēs skaidri redzējam no iepriekšējām nodaļām, SDA valdošā pārliecība nekad nav bijusi tāda, ka Kristus būtu bijis radīta būtne. Viņš vienmēr ir uzskatīts par pilnīgi dievišķu Personu. Jāatzīst, ka daļa no izmantotajiem skaidrojumiem, it īpaši, ja tie tiek izņemti no konteksta, varētu likt iedomāties tā, it kā būtu teikts, ka Kristus ir radīta būtne, taču tas noteikti nebija vispārējais to nolūks. SDA vienmēr ir uzskatījuši Kristu par pilnībā dievišķu, neatkarīgi no dažkārt lietotās terminoloģijas. Varbūt bija kāda atsevišķa persona, kas ticēja ka Kristus varētu būt radīta būtne, bet vai tad ne ikvienā konfesijā nav kādi savādāk domājošie, tomēr tie nepārstāv lielāko daļu ticīgo? Protams, burtiski radīts Kristus nekad nav bijusi SDA dominējošā pārliecība. Tāpēc šis apgalvojums, manuprāt, ir ārkārtīgi maldinošs. "Review" īpašā izdevumā 1975. gadā D.F.Neufelds rakstīja par mūsu Pionieru atšķirīgajiem uzskatiem, kuri toreiz, ap 1844. gadu, nāca no dažādām konfesijām. Viņš teica:... - "Piemēram, viens no uzskatiem, par kuru viņiem bija atšķirības, bija Trīsvienība." (D. F. Neufeld, Review, November 13th 1975, "125 years of advancing light").

Savā pētījumā es neesmu atklājis, ka tas jebkad būtu izraisījis nopietnas viedokļu atšķirības mūsu Pionieru vidū. Viņi visi noraidīja Trīsvienības doktrīnu. Citiem vārdiem sakot, starp viņiem šajā jautājumā nebija domstarpību, bija tikai vienotība.

Tomēr D.F. Neufelds turpināja: ... - "Daži no vadītājiem bija Kristiešu Savienības biedri, un tā bija baznīca, kura tajā laikā pieturējās pie Ariāņu ticības formas attiecībā uz Kristus dabu. Izmantojot terminus "Tēvs un Dēls", šī baznīca, kaut arī nenoliedza Kristus dievišķību, kā debesu un zemes Radītāju, Dieva Dēlu, Kungu un Glābēju, tomēr apgalvoja, ka Kristus bija sākums, kaut arī neiedomājami tālā pagātnē. Kad šie vadītāji izveidoja jaunu grupu, viņi atnesa šo ticību sev līdzī, un apmēram 50 un vairāk gadus SDA baznīcā bija tādi, kas pieturējās pie Kristīgās Savienības mantojuma vai pie kādām no tās viedokļa modifikācijām". (turpat)

Kā šeit saka D.F. Neufelds, SDA Baznīcā valdošā pārliecība vienmēr ir bijusi, ka Kristus ir pilnīgi dievišķs, bet tas netika izteikts kā trīsvienības mācībā. Tas, kam SDA Pionieri ticēja, ir plaši pazīstams ar terminu "pus-ariānisms". Tā ir pārliecība, ka kādreiz, tālā pagātnē, Dēls kā no Dieva atsevišķa persona cēlies no Dieva (piedzimis no Viņa). Tādējādi Dēls kā no Dieva šķirta persona, kaut arī Viņam bija sākums, pēc būtības bija Dievs (pilnīgi dievišķs).

D.F. Neufelds savā rakstā turpināja: ... - "Bet visus šos gadus, kad Elena Vaita runāja par Kristus dabu, viņa (!!!) nekad neatbalstīja anti-trinitāro viedokli, bet gan uzsvēra Kristus mūžību un Viņa vienlīdzību ar Savu Tēvu." (turpat).

Es teiktu, ka šis apgalvojums ir pilnīgi maldinošs. Pirmkārt, mēs zinām, ka Elena Vaita bija vienisprātis ar Pionieriem attiecībā uz Kristus dievišķumu. Mēs to izpētīsim detalizētāk vēlāk. Mēs arī redzēsim, ka viņa teica Pionieriem, lai tie nekad nepieļauj sākotnējās ticības izmaiņas Dievam un Kristus, un tā protams bija anti-trinitāra ticība. Patiesībā viņa 1905. gadā teica (tas bija tad, kad mūsu baznīca vēl bija anti-trinitāra konfesija), ka SDA draudzē ir pieņēmušies spēkā maldīgi priekšstati par šīm divām dievišķajām personībām. To mēs redzēsim vēlāk.

Kā mēs redzējam arī iepriekšējās nodaļās, Elenai Vaitai bija uzskati, kurus neviens trinitārists neatbalstītu, tāpēc viņa nevarēja būt trīsvienības atbalstītāja. Bet D.F. Neufelds izdarīja pats savus secinājumus par Elenu Vaitu: ... - "Viņas nostāja ir bijusi Baznīcas pozīcija daudzus gadus." (turpat)

Tas atkal ir ļoti maldinošs apgalvojums. Elenas Vaitas uzskats bija tāds, ka Kristus ir piedzimis Dēls (patiesais dēls) un ka Viņa dievišķo dzīvi nevar izmērīt skaitļos (skat. iepriekš). D.F. Neufelds turpinot savus secinājumus rakstīja: ... - "Tas, ka Baznīca turējās nevis pie ticības apliecībām, bet gan pie Bībeles, ļāva Baznīcai bez nopietnām domstarpībām veikt pāreju uz trinitārismu. Ja Baznīca būtu pieņēmusi ticības apliecību un ticības apliecībā būtu apstiprināta anti-trinitāra nostāja, ir apšaubāmi, ka šīs izmaiņas būtu varēts tik viegli īstenot." (turpat)

Šoreiz šajā apgalvojumā tiešām ir daudz patiesības. Mūsu pāreja uz trinitārismu bija tik lēna (tik pakāpeniska), ka tā bija gandrīz neredzama; tomēr izmaiņas tika paveiktas. Tas gan netika izdarīts bez strīdiem. Kā mēs redzējam un vēl redzēsim, bija iebildumi, daži no tiem ļoti nopietni. Šajā pārejā no anti-trinitārisma uz trinitārismu liela nozīme bija faktā, ka mums nebija ticības apliecības. Tomēr ir dīvaini, ka viņš citēja Elenu Vaitu, kur viņa stāstīja par to, kā viņa saņēma vīzijas, lai sniegtu skaidrojumus par grūtajām Svēto Rakstu vietām, kuras Pionieri pētīja un ka pat viņas pašas izpratne bieži vien par Svēto Rakstu citātiem līdz vīziju saņemšanai bija neskaidra. Un mēs saprotam, ka Dieva Gars turpināja palīdzēt, kamēr visi mūsu ticības pamatprincipi tika nodibināti. D.F. Neufelds teiktajam piebilda: ... - "Pārdomājot šo agrīno pieredzi, Elena Vaita arī teica: "Mēs ļoti labi zinām, kā katrs patiesības punkts tika izveidots un kā to apzīmogoja Dieva Svētais Gars.(...) Pirmā, otrā un trešā eņģeļa vēsts pasludināšanu iedibināja ledvesmotais Vārds. Nevienu zīmi, nevienu burtu nevar mainīt." (Selected Messages, book 2, p. 104.)

Interesanti ir arī tas, ka D.F. Neufelds citē Elenas Vaitas atzinību par E. Vagonera un A. Džounsa vēstījumu Mineapolē. Viņš citēja viņas vārdus: ... - "Tas Kungs ar savu lielo žēlastību sūtīja saviem ļaudīm visdārgāko vēsti caur sludinātājiem Vagoneru un Džounsū. Šai vēstij bija jāsniedz pasaulei paaugstinātais Pestītājs, upuris par visas pasaules grēkiem. Šis vēstījums sniedza galvojumu "taisošanai ticībā"; viņa aicināja cilvēkus pieņemt Kristus taisnību, kas izpaudās paklausībā visiem Dieva baušļiem. Daudzi ir pazaudējuši Jēzu no redzesloka. Viņiem bija jāvērs skatiens uz Viņa dievišķo personību, Viņa nopelniem un Viņa neizsīkstošo mīlestību pret cilvēci." (Testimonies to Ministers, pp.91, 92.) (turpat)

Un tas ir interesanti, jo E.Vagonera vēstījums Mineapolē bija nepārprotami anti-trinitārs. Citiem vārdiem sakot, trinitārietis nekavējoties noraidītu šo Mineapolē vēstījumu. D.F.Neufelds secināja: ... - "Vēlos atgādināt, ka, tā kā Baznīca nebija apstiprinājusi nekādu ticības apliecību, izņemot Bībeli, tad, ja vien tika uzrādīts kāds jauns ticības akcents, kuru bija iespējams kaut nedaudz atbalstīt ar Bībeli, šī vēsts varēja tikt pieņemta, un daudzi jauninājumi tā arī tika pieņemti." ([turpat](#))

Faktiski Mineapolē netika sludināts jauns uzsvars vai kāds jauns vēstījums. Tā bija tāda pat vēsts, kāda SDA Draudzē bija jau no paša sākuma. Bet vienīgi tāpēc, ka līdz 1888. gadam tika likts pārmērīgs uzsvars uz Dieva bauslības ievērošanu, nedaudz uzsverot Viņa žēlastību, šī vēsts par "taisnošanu ticībā" bija kļuvusi ļoti neskaidra. Ja vēlaties, sauciet to par atjaunotu akcentu, bet ne par jaunu vēsti.

Protams, Pionieru laikā nebija šķelšanās attiecībā uz E. Vagonera teikto par Kristus dievišķumu. 1888. gadā tā bija SDA dominējošā ticība. Tāpēc pret to nebija iebildumu. Tomēr šāds uzskats par domstarpību esamību starp pirmajiem Pionieriem par Kristus dievišķumu, tika pausts 1982. gadā "Lūgšanu Nedēļas lasījumā". Tajā bija teikts: ... - "Tādējādi mūsu dibinātāju vidū bija dažādi priekšstati par tādām lietām kā Trīsvienība, Kristus dievišķība, Svētā Gara personība un Izpiršana pie krusta. Vairāk nekā pusgadsimtu Elena Vaita pacietīgi ir vadījusi Baznīcu pie labākas Bībeles izpratnes par mūžīgās pestīšanas patiesībām." ([V. Norskov Olsen, Review and Herald, October 14th 1982, Week of prayer readings, "Ellen White: Defense against error and apostasy"](#))

Atkal šis apgalvojums ir maldinošs. Tāpat kā D.F.Neufelda gadījumā, kad tiek radīts iespaids, ka starp agrīnajiem SDA pastāvēja tikai šķelšanās attiecībā par Kristus dievišķību, kamēr patiesībā pastāvēja tikai harmonija. Šī "labākā Bībeles izpratne" nozīmēja mācības par Trīsvienību pieņemšanu, taču, kā mēs redzēsim nākamajās nodaļās turpinot mūsu pētījumu, Elenas Vaitas dzīves laikā šajās lietās nebija nekādas šķelšanās. Tas palika nemainīgi, protams, līdz 1900. gadu sākumam, kad Džons Hārvijs Kellogs aktīvi uzsāka savu trīsvienības ideju par Dievu izplatīšanu. Tās mēs izpētīsim vēlāk. Un pat tad, pateicoties Elenai Vaitai, šo mācību izplatīšana tika būtiski kavēta, taču nebija iespējams pilnībā apturēt šādu ideju virzību.

Kad Elena Vaita nomira, notikumi sāka strauji attīstīties. Vairs nebija balss, kas teiktu, ka trīsvienīgā Dieva izpratne ir nepareiza. Tomēr paliek tas, ko viņa rakstīja par šo tēmu. Bet vai SDA to ņēma vērā un uzklaustīja?

Pareiza perspektīva.

Iespējams, tas bija Rasels Holts, kurš vislabāk apkopoja SDA Pionieru reliģiju. Viņš rakstīja par agrīno Septītās Dienas Adventistu uzskatiem: ... - "Pētot Adventistu rakstnieku publikācijas gadu gaitā, redzams, ka viņi vienprātīgi noraidīja trīsvienību un ar tādu pašu vienprātību atbalstīja Kristus dievišķību. Patiešām, daži Adventistu rakstnieki uzskatīja, ka tieši trīsvienības piekritēji spēlēja Kristus dievišķās dabas "pazemošanas" lomu." ([Russell Holt, "The doctrine of the Trinity in the Seventh-day Adventist denomination: Its rejection and acceptance", A term paper for Dr. Mervyn Maxwell, 1969](#))

Šis secinājums, kas attiecas uz laika periodu līdz Džeimsa Vaita nāves gadam (1881), izskatās, ka ir acīmredzamā pretrunā O. Tompsona, G. Pfandla un D. Neufelda teiktajam.

Apsūdzības.

Kā mēs redzējam iepriekšējās nodaļās, tāpēc vien, ka mūsu Pionieri neatbalstīja trīsvienību, pret viņiem tika izvirzītas apsūdzības, kurās tiek apgalvots, ka viņi neticēja pilnīgi Kristus dievišķībai. Tās pret viņiem vērsa gan citu konfesiju pārstāvji, gan arī pašreizējās SDA draudzes vadība, protams, ar to saprotot trīsvienības doktrīnas atbalstītājus. Mēs to skaidri ieraudzījām, kad izlasījām Viljama Džonsona teikto 1994. gada 6. janvāra žurnālā "Review and Herald": ... - "Daudzi Pionieri, tostarp Džeimss Vaitis, Dž.N. Endrjūss, Ūrija Smits un Dž. Vagoners ([tēvs](#)) sludināja ariāniskos vai pus-ariāniskos ticības uzskatus, tas ir, apgalvojot, ka Dēlu, vēl pirms mūsu pasaules radīšanas, kādā brīdī radīja Tēvs. Lielā mērā, pateicoties Elenas Vaitas rakstu iespaidam, tādos izteikumos kā - "Kristū ir dzīvība - sākotnējā, neaizgūtā un neatvasinātā", tikai pamazām šī viltus mācība atdeva vietu Bībeles patiesībai." ([Desire of ages p 530](#)) ([William Johnsson Adventist, Review January 6th 1994 "Present Truth - Walking in God's Light", 1994](#))

Tāpēc uzdosim jautājumu. Vai tiešām Pionieri ar savu ariānisko "viltus mācību" noliedza Kristus nevainojamo un pilnīgo dievišķību? Kā mēs redzējam mūsu pētījumā, šāds apgalvojums neatbilst Elenas Vaitas atbalstītajai pārliecībai. Viņa teica, ka mūsu Pionieri pareizi attēloja Kristus dievišķību. Tātad, kam mēs uzticēsimies?

Tagad mēs dodamies uz divdesmit trešo nodaļu, kur mēs redzēsim, ka, tāpat kā agrīnajā Kristietībā, arī agrīnajā Septītās Dienas Adventismā anti-trinitārisms bija standarta ticība.

Divdesmit trešā nodaļa.

Anti-trinitārisms ir gan agrīnās Kristietības, gan agrīnās SDA ticības robežzīme.

Turpinājums sekos...